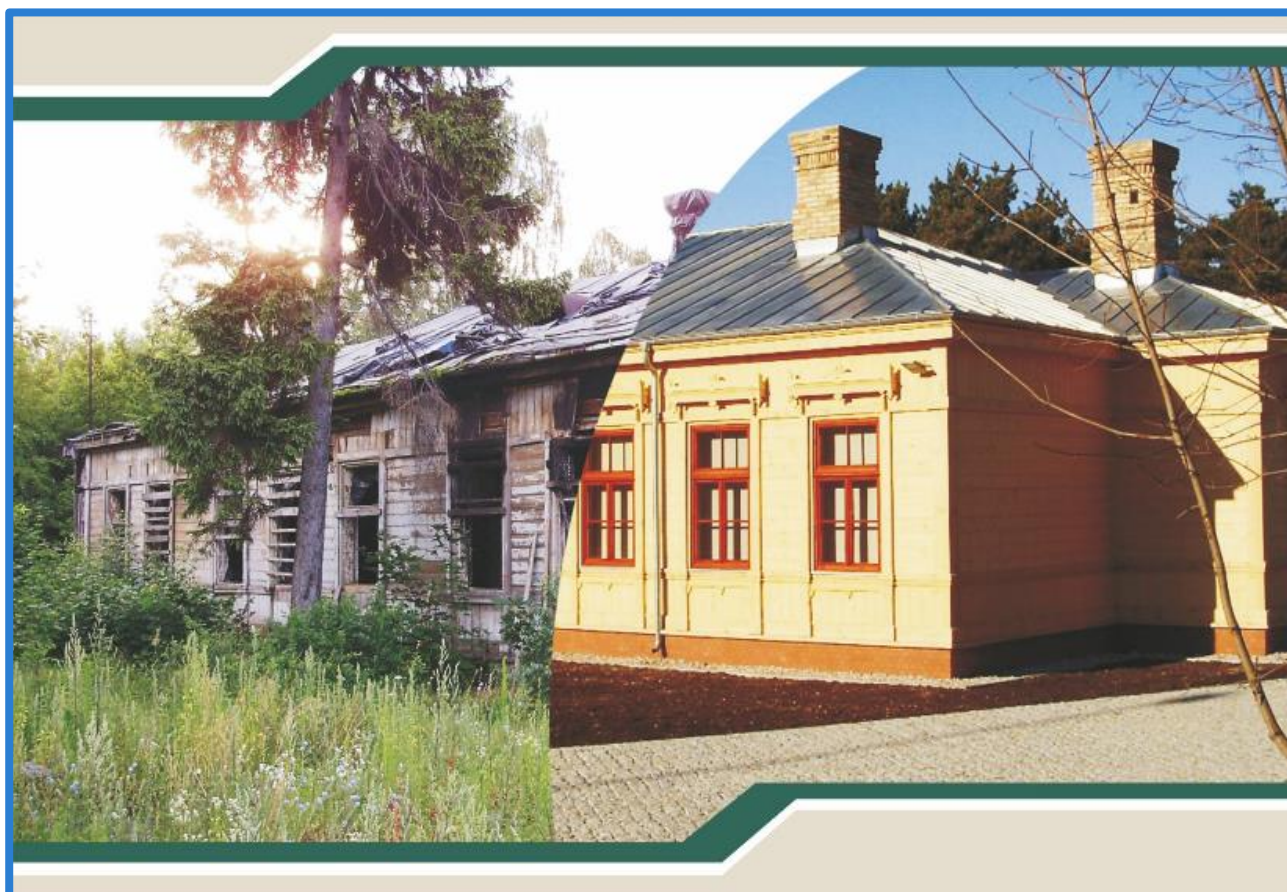

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2023

Informator

Referat Strategii i Funduszy Zewnętrznych
Urząd Miasta Legionowo

Październik 2017 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Diagnoza.....	3
3. Wizja i cele.....	9
4. Projekty rewitalizacyjne.....	11
5. Wdrażanie, finansowanie, monitoring i ewaluacja.....	13

1. Wstęp

Rewitalizacja – to ostatnio bardzo popularne i często używane hasło. Niestety, w wielu przypadkach jest ono stosowane błędnie. Ważne jest zatem właściwe zdefiniowanie pojęcia rewitalizacji i określenie czego tak naprawdę ona dotyczy.

Najprostsze znaczenie rewitalizacji to „przywrócenie do życia” (czyli funkcjonowania) określonego terytorialnie obszaru. Celem rewitalizacji są pożądane zmiany funkcjonalne w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej. Polskie prawo kładzie szczególny nacisk na sferę społeczną, jako docelową podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Działania związane z renowacją budynków mieszkalnych czy inwestycje w infrastrukturę stanowią jedynie drogę do osiągnięcia celów i są działaniami towarzyszącymi.

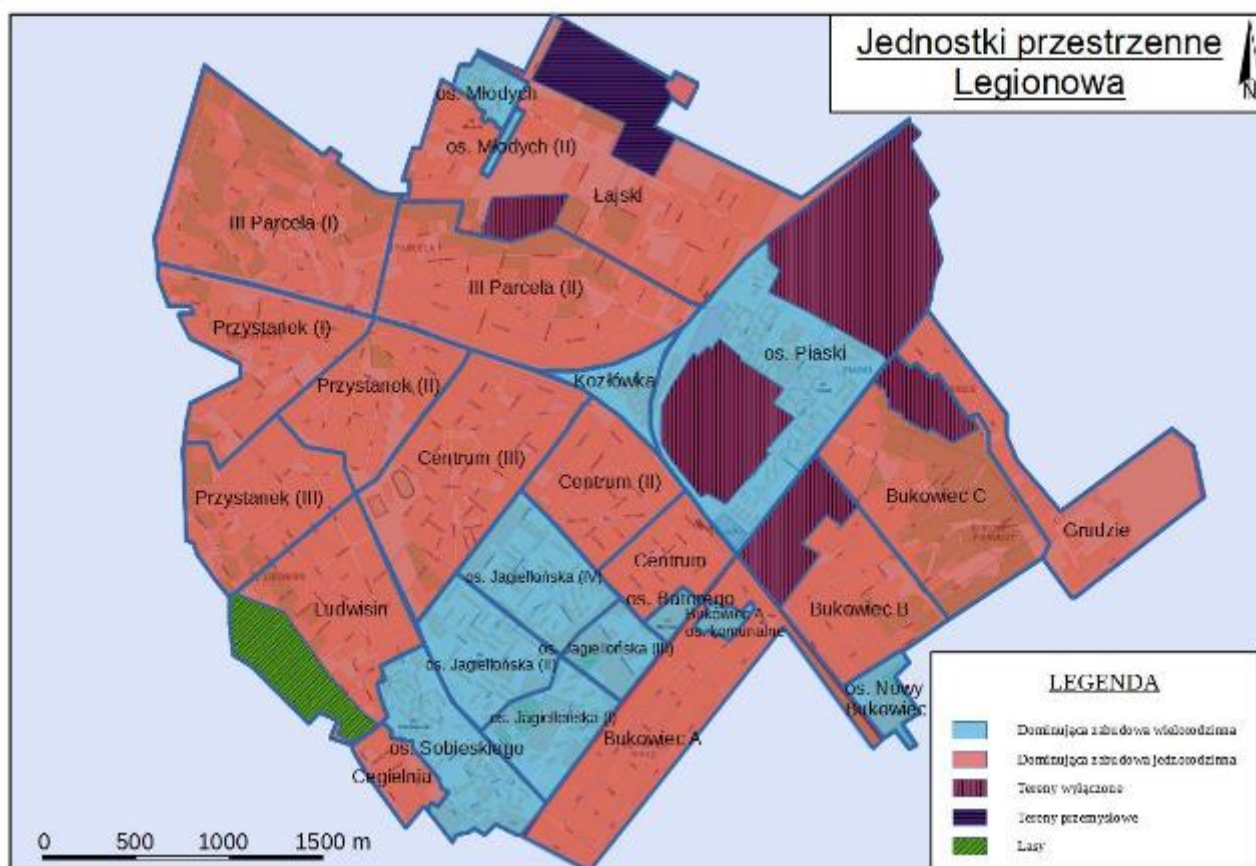
Prace nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2023* rozpoczęły się latem 2016 roku od zbierania danych niezbędnych do diagnozy. Część strategiczna Programu wypracowywana była przez Grupę roboczą ds. rewitalizacji, w skład której wchodziłi przedstawiciele Urzędu Miasta Legionowo, jednostek organizacyjnych miasta i spółek miejskich, a także reprezentanci innych podmiotów działających na terenie Legionowa. Zapisy wypracowywane były przy wsparciu zewnętrznej firmy eksperckiej. Proces opracowywania projektu uzyskał dofinansowanie z Funduszu Spójności Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. Możliwość uczestniczenia w powstawaniu *Programu* mieli zapewnioną także mieszkańcy. Legionowianie mogli uczestniczyć w warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych oraz zgłaszać swoje pomysły poprzez specjalne formularze.

Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2023 został ostatecznie przyjęty uchwałą Rady Miasta 28 czerwca 2017. 18 lipca 2017 r. *Program* został wpisany do *Wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego* i może stanowić podstawę do ubiegania się o środki Unii Europejskiej.

2. Diagnoza

Podstawę Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2023 stanowi diagnoza, której zadaniem było ukazanie problemów, które dotyczą Legionowo i jego mieszkańców. Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju oraz Instrukcją wydaną przez samorząd województwa, diagnoza obejmowała podstawową sferę społeczną oraz cztery sfery dodatkowe: gospodarczą, środowiskową, techniczną oraz przestrzenno-funkcjonalną. Za obszar zdegradowany uznany mógł być obszar o wynikach słabszych od średniej dla całego miasta.

W celu gromadzenia danych Legionowo zostało podzielone na jednostki przestrzenne, wydzielone na podstawie warstw funkcjonalnej i fizjonomicznej (typów zabudowy – dominującej jednorodzinnej lub wielorodzinnej) oraz historycznego, nieformalnego podziału miasta. Zachowana została wewnętrzna spójność jednostek pod względem funkcjonalnym. W większości wyznaczonych jednostek w mniejszym lub większym stopniu występuje mieszanina funkcji usługowych i mieszkalnych (wraz z niewielkim udziałem pozostałych funkcji). Łącznie wydzielonych zostało 27 zamieszkałych jednostek.

Ilustracja 1: Jednostki przestrzenne

Do diagnozy posłużył wskaźnik syntetyczny, który w sferze społecznej uwzględnił następujące dane:

- liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 1000 mieszkańców,
- odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym,
- liczba osób bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców (waga 0,5)¹,
- liczba osób bezrobotnych długotrwale przypadająca na 1000 mieszkańców (waga 0,5),
- liczba osób korzystających ze świadczeń z opieki społecznej przypadająca na 1000 mieszkańców (waga 0,5),
- liczba osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa przypadająca na 1000 mieszkańców (waga 0,5),
- liczba rodzin z „niebieską kartą” przypadająca na 1000 mieszkańców,
- liczba czytelników biblioteki miejskiej przypadająca na 1000 mieszkańców,
- liczba osób bezrobotnych z wykształceniem poniżej średniego w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- średni wynik egzaminu gimnazjalnego (waga 0,5),
- średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (waga 0,5),
- liczba eksmisji przeprowadzonych w dwóch ostatnich latach przypadająca na 1000 mieszkańców.

Diagnoza najważniejszej sfery – społecznej ukazała największe problemy w jednostkach Kozłówka i Os. Młodych. Poniższa lista przedstawia kolejno jednostki od najgorszej do najlepszej sytuacji w sferze społecznej. Kolorem czerwonym zaznaczone są obszary o słabszych wynikach od średniej Legionowa, zielonym – o wynikach lepszych.

Lp.	Jednostka	Lp.	Jednostka	Lp.	Jednostka
1.	Kozłówka	10.	Bukowiec A - os. komunalne	19.	Przystanek (I)
2.	Os. Młodych	11.	Bukowiec C	20.	Centrum (III)
3.	Łajski	12.	III Parcela (I)	21.	Przystanek (III)
4.	Os. Batorego	13.	Os. Jagiellońska (IV)	22.	Os. Piaski
5.	Grudzie	14.	Os. Sobieskiego	23.	Bukowiec B
6.	Os. Jagiellońska (I)	15.	Centrum	24.	Cegielnia
7.	Przystanek (II)	16.	Centrum (II)	25.	Os. Jagiellońska (III)
8.	III Parcela (II)	17.	Os. Jagiellońska (II)	26.	Os. Nowy Bukowiec
9.	Bukowiec A	18.	Ludwisin	27.	Os. Młodych (II)

¹Przy niektórych zmiennych zastosowane zostały wagi 0,5, aby nie dublować danych dotyczących podobnych (ale nie identycznych) tematycznie zjawisk, co mogłoby spowodować zaburzenie całościowego wskaźnika.

Warstwa gospodarcza zobrazowana jest poprzez liczbę aktywnych podmiotów zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz liczbę wykreślonych podmiotów z CEIDG w odniesieniu do liczby podmiotów aktywnych. Wartość drugiego wskaźnika świadczy o niepowodzeniu prowadzenia działalności (niezależnie od jej przyczyn) – a więc problemach lokalnych przedsiębiorstw.

Do zróżnicowania obszaru miasta pod względem środowiskowym posłużyły dane (mapy przekroczenia norm zanieczyszczeń) ze strony internetowej warszawskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Za decydującą uznana została zmienna PM 2,5 II faza (jest to poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM 2,5 do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r.). Za obszar zdegradowany uznane zostały jednostki, na których całym terenie stwierdzono przekroczenie norm.

W celu opisanie sfery przestrzenno-funkcjonalnej wydzielone zostały dwie zmienne – wyposażenie w infrastrukturę społeczną oraz dostępność komunikacyjna.

Sfera techniczna scharakteryzowana została zmiennymi uwzględniającymi powierzchnię lokali komunalnych i socjalnych (jako potencjalnie generujących problemy i konieczność nakładów finansowych, a także stanowiących zasób mieszkaniowy o niższym standardzie) oraz liczbę zabytków (które również potencjalnie generują wyższe koszty, zwłaszcza na utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym i renowację, a także powodują problemy przestrzenne i prawne). Ponadto duża liczba zabytków w jednostce uznanej za zdegradowaną pod względem społecznym również świadczy o wadze koniecznych procesów rewitalizacyjnych.

Obszar zdegradowany w Legionowie tworzy łącznie 13 jednostek. Wszystkie z nich spełniają ustawowy wymóg degradacji pod względem społecznym i występowaniem zjawisk kryzysowych w przynajmniej jednym z dodatkowych obszarów – gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

L.p.	Jednostka	% ludności	% powierzchni	Społ.	Gosp.	Tech.	Środ.	P-f.
1.	Bukowiec A	3,61%	5,24%	x				x
2.	Bukowiec A - os. komunalne	1,11%	0,23%	x	x	x	x	x
3.	Bukowiec B					x		x
4.	Os. Nowy Bukowiec				x			x
5.	Bukowiec C	1,28%	5,46%	x				x
6.	Grudzie	1,36%	3,76%	x	x			x
7.	Os. Batorego	1,68%	0,27%	x	x		x	x
8.	Os. Młodych	3,25%	0,60%	x		x		x
9.	Os. Młodych (II)				x			
10.	Centrum	1,43%	1,87%	x		x	x	
11.	Centrum (II)					x	x	
12.	Centrum (III)						x	
13.	Kozłówka	1,60%	0,67%	x	x	x	x	
14.	Cegielnia							x
15.	Ludwisin							x
16.	Os. Sobieskiego	12,00%	2,98%	x	x			x
17.	Os. Jagiellońska (I)			x				
18.	Os. Jagiellońska (II)				x			x
19.	Os. Jagiellońska (III)							
20.	Os. Jagiellońska (IV)	11,20%	2,70%	x	x			
21.	Os. Piaski				x			x
22.	III Parcela (I)	2,48%	6,57%	x	x			x
23.	III Parcela (II)	4,07%	6,91%	x		x	x	
24.	Przystanek (I)							x
25.	Przystanek (II)	1,97%	3,44%	x		x	x	
26.	Przystanek (III)							x
27.	Łajski			x				
		47,05%	40,70%					

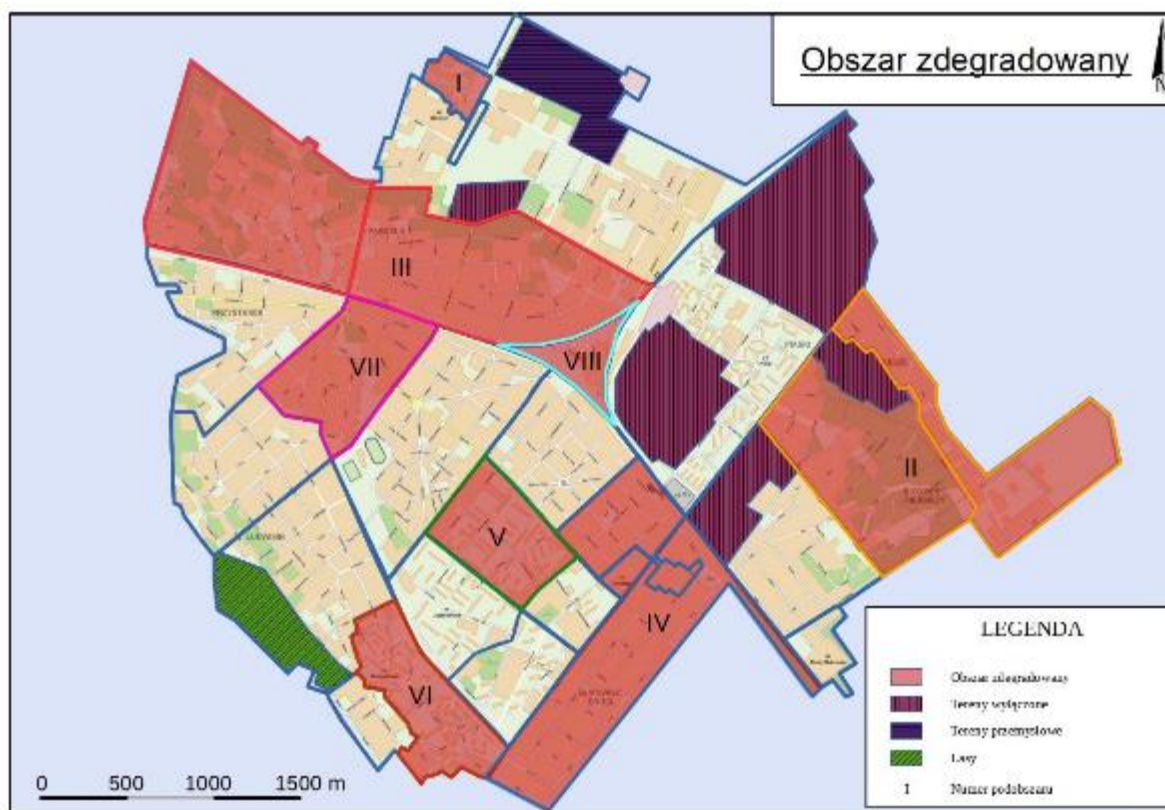
Tabela podsumowująca diagnozę. x przy danej sferze oznacza sytuację w jednostce gorszą od średniej dla całego miasta.

Wyznaczony obszar obejmuje 47% ludności miasta i 41% jego powierzchni. Jednostki wchodzące w skład obszaru zdegradowanego charakteryzują się różnymi trendami zmian badanych wskaźników. Kozłówka, Os. Młodych, Bukowiec A, III Parcela (I) i Przystanek (II) cechują się największą liczbą negatywnych zmian, co tym bardziej uzasadnia podjęcie działań na tych obszarach.

Obszar zdegradowany został podzielony na 8 podobszarów:

- podobszar I – os. Młodych – liczący 1 709 mieszkańców (3,2%), o powierzchni 8 ha (0,6%),
- podobszar II – Bukowiec C i Grudzie – liczący 1 390 mieszkańców (2,6%), o powierzchni 125 ha (9,2%),
- podobszar III – III Parcela (I) i III Parcela (II) – liczący 3447 mieszkańców (6,6%), o powierzchni 183 ha (13,5%),
- podobszar IV – Bukowiec A, Bukowiec A – os. komunalne, os. Batorego, Centrum – liczący 4126 mieszkańców (7,8%), o powierzchni 103 ha (7,6%).
- podobszar V – os. Jagiellońska (IV) – liczący 5891 mieszkańców (11,2%), o powierzchni 37 ha (2,7%),
- podobszar VI – os. Sobieskiego – liczący 6311 mieszkańców (12%), o powierzchni 40 ha (3%).
- podobszar VII – Przystanek (II) liczący 1037 mieszkańców (2%), o powierzchni 47 ha (3,4%).
- podobszar VIII – Kozłówka – liczący 841 mieszkańców (1,6%), o powierzchni 9 ha (0,7%).

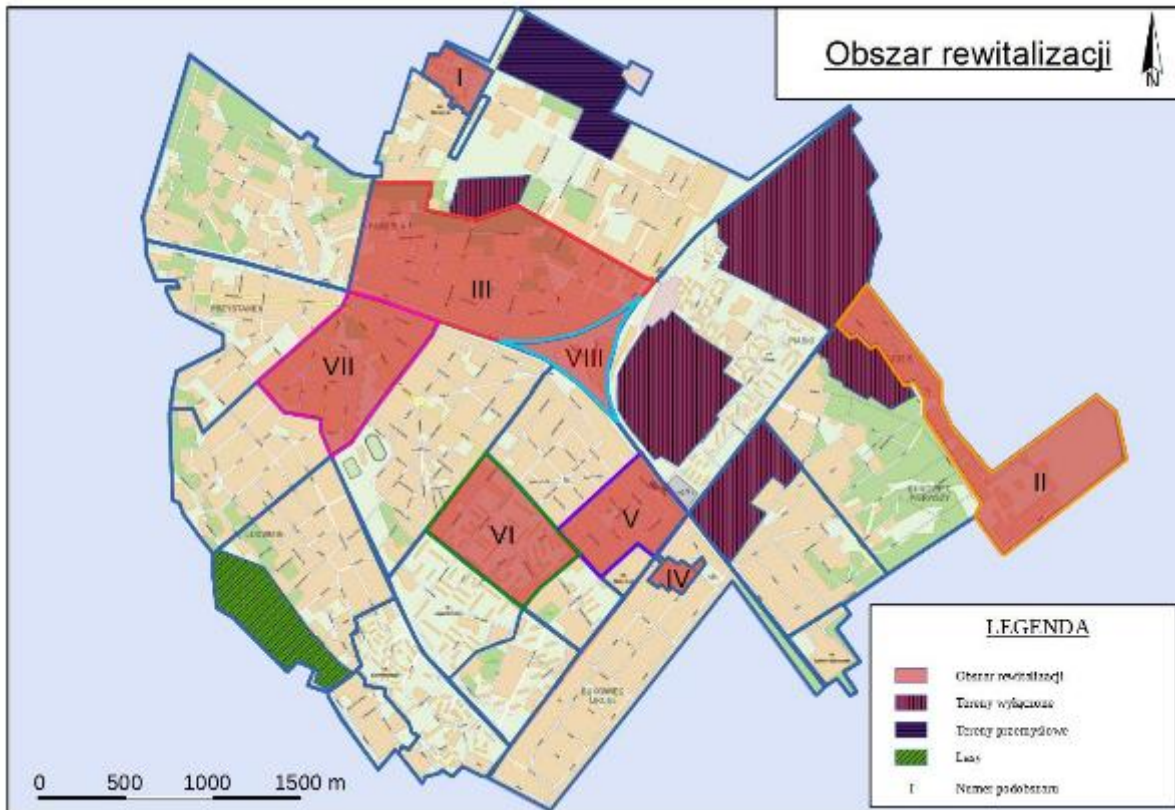
„Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. określają, że za obszar rewitalizacji uznany może być obszar zdegradowany cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. Obszar rewitalizacji może obejmować maksymalnie 20% powierzchni terenu gminy i 30% ogółu jej mieszkańców.

Ilustracja 2: Obszar zdegradowany

Do obszaru rewitalizacji włączane były kolejno jednostki wchodzące w skład obszaru zdegradowanego, które uzyskały najslabsze wyniki wskaźnika społecznego. Dodatkowy warunek, jaki musiały spełnić jednostki to koncentracja negatywnych zjawisk – musiały więc charakteryzować się słabszymi wynikami w ponad połowie (co najmniej 7) zmiennych użytych we wskaźniku społecznym. Z powodu ograniczeń powierzchniowych i ludnościowych, niektóre jednostki zostały pominięte. W skład obszaru rewitalizacji weszły następujące jednostki, które tworzą 8 podobszarów rewitalizacji:

- Kozłówka,
- os. Młodych,
- Grudzie,
- Przystanek (II),
- III Parcela (II),
- Bukowiec A – os. komunalne,
- os. Jagiellońska (IV),
- Centrum.

Ilustracja 3: Obszar rewitalizacji

3. Wizja i cele

Wizja obszaru rewitalizacji określa pożądany stan docelowy, któremu należy podporządkować ogół działań rewitalizacyjnych. W celu osiągnięcia wizji, należy określić cele strategiczne, których realizacja umożliwi uzyskanie pożądanego na obszarze rewitalizacji stanu. Cele uszczegółowione zostaną natomiast kierunkami działań, z których bezpośrednio wynikać będą zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

WIZJA

Obszar rewitalizacji jako spójna przestrzeń przyjazna dla wszystkich grup społecznych o korzystnych warunkach prowadzenia działalności gospodarczej, zadowalającej jakości infrastrukturze, charakteryzująca się zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wysoką aktywnością społeczności lokalnej, pozwalająca na właściwe gospodarowanie środowiskiem naturalnym.

CEL NADRZĘDNY

Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy obejmujący także sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną przy poszanowaniu stanu środowiska naturalnego.

Obszary strategiczne	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Cele strategiczne	1. Wzmocnienie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji	3. Zapewnienie dostępu i poprawa jakości infrastruktury technicznej i transportowej
Kierunki działań	Stworzenie lokalnych ośrodków integracji społecznej i aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia	Poprawa jakości infrastruktury technicznej przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska
	Poprawa jakości procesu kształcenia i wychowania	Zapewnienie atrakcyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej	Poprawa jakości, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej
	Zapewnienie dostępu i poprawa jakości infrastruktury społecznej		Poprawa dostępności komunikacyjnej i minimalizacja występowania barier urbanistyczno-architektonicznych

4. Projekty rewitalizacyjne

Do realizacji wyznaczony został szereg projektów zarówno infrastrukturalnych, jak i miękkich obejmujących szkolenia, warsztaty, czy programy pomocowe. Łącznie *Program* zawiera 13 projektów podstawowych (w tym 4 wiązki projektów) i 8 projektów komplementarnych (przewidzianych do realizacji, ale nie niezbędnych do osiągnięcia założonych celów). Dokładny spis projektów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa projektu	Planowany harmonogram realizacji przedsięwzięcia	
Projekty podstawowe			
1.	Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości miejscem aktywizacji mieszkańców na obszarze rewitalizacji gminy Legionowo	2021-2023	
2.	Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców osiedla Kozłówka i osiedla Młodych	2018-2019	
3.	Wzrost dostępności do wysokiej jakości edukacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych	2017-2023	
4.	Wspieranie kompetencji wychowawczych oraz propagowanie postaw prospołecznych wśród mieszkańców III Parceli	2018-2019	
5.	WIĄZKA PROJEKTÓW CENTRUM PROFILAKTYKI	5a Centrum Profilaktyki – termomodernizacja i remont	2018-2019
		5b Centrum Profilaktyki – wdrożenie programów pomocowych	2019-220
6.	Wspieranie integracji mieszkańców obszaru „Przystanek II” poprzez zagospodarowanie terenu dla potrzeb społeczności lokalnej – budowa parku linowego oraz terenu rekreacyjnego	2019-2020	
7.	WIĄZKA PROJEKTÓW REWITALIZACJA OSIEDLA KOZŁÓWKA	7a Rewitalizacja Osiedla Kozłówka – kompleksowa modernizacja budynków wraz z zagospodarowaniem terenu	2017-2019
		7b Rewitalizacja Osiedla Kozłówka – działania edukacyjno-aktywizujące	2019-2020
8.	WIĄZKA PROJEKTÓW RYNEK MIEJSKI W LEGIONOWIE	8a Rewitalizacja Rynku Miejskiego w Legionowie	2018-2019
		8b Rewitalizacja Rynku Miejskiego w Legionowie – wsparcie sektora ekonomii społecznej	2019-2020
9.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez renowację budynków komunalnych i zagospodarowanie terenu przy ul. Bałtyckiej i Narutowicza w Legionowie	2018-2023	
10.	Kompleksowa odnowa przestrzeni publicznej w jednostce Bukowiec A – os. komunalne	2018-2019	
11.	WIĄZKA PROJEKTÓW REWITALIZACJA	11a Rewitalizacja budynków mieszkalnych oraz terenu przyległego: chodniki, place zabaw,	2018-2019

Lp.	Nazwa projektu	Planowany harmonogram realizacji przedsięwzięcia	
	zielen przy budynkach 2,3,4 osiedle Jagiellońska		
	11b Zagospodarowanie terenu przy budynkach 8, 26 - osiedle Jagiellońska (IV)	2020 - 2021	
	11c Zagospodarowanie terenu przy budynkach 33, 34, 35 - osiedle Jagiellońska (IV)	2018-2019	
	11d Zagospodarowanie terenu przy budynkach 22, 27, 12, 32 - osiedle Jagiellońska (IV)	2021-2022	
12.	Rewitalizacja i zagospodarowanie terenu okolicy ul. Grudzie i Osiedla Młodych (I)	Grudzie: 2019-2019 Osiedle Młodych (I): 2021-2023	
13.	Poprawa jakości powietrza obszaru rewitalizacji – program wsparcia niskoemisyjnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	2017-2023	
Projekty komplementarne			
1.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetleniowych w ciągach komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji	2018-2022	
2.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację istniejącego systemu monitoringu wizyjnego miasta Legionowo oraz kompleksowy program profilaktyczny propagujący bezpieczne zachowania osób starszych	2018-2022	
3.	Antysmogowe ronda i rynek	2017-2018	
4.	Poprawa dostępności komunikacyjnej jednostek: „Centrum”, III Parceli (II) i „Przystanku II” poprzez remont dróg i chodników	2021-2022	
5.	WIĄZKA PROJEKTÓW ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH NA RZECZ PODOPIECZNYCH LEGIONOWSKIEGO O CARITAS	5a Rozwój usług społecznych na rzecz podopiecznych legionowskiego Caritas – kompleksowe zagospodarowanie terenu	2018-2019
		5b Rozwój usług społecznych na rzecz podopiecznych legionowskiego Caritas – wdrożenie programów pomocowych	2019-2020
6.	Rozbudowa Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie - Utworzenie Centrum Poradnictwa i Wczesnego Wspomagania rozwoju dziecka wraz z zagospodarowaniem terenu	2017-2018	
7.	Poprawa stanu środowiska poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej	2017-2023	
8.	Poprawa jakości życia i środowiska poprzez rozbudowę sieci wodociągowej na terenie III Parceli	2017-2020	

5. Wdrażanie, finansowanie, monitoring i ewaluacja

Za koordynowanie wdrażania *Programu* odpowiedzialni są pracownicy Referatu Strategii i Funduszy Zewnętrznych Urzędu Miasta Legionowo. Jednostkami związanymi z wdrażaniem Programu Rewitalizacji są:

- Prezydent Miasta Legionowo;
- Urząd Miasta Legionowo;
- Radni Rady Miasta;
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Legionowo;
- Jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Legionowo;
- Spółki miejskie;
- Organizacje pozarządowe;
- Interesariusze rewitalizacji;

Dodatkowy podmiot stanowi Zespół ds. Rewitalizacji, który pełni rolę opiniodawczo-doradczą w stosunku do Prezydenta Miasta w kwestiach związanych z rewitalizacją (w szczególności dotyczących aktualności *Programu* i postępu w jego wdrażaniu oraz dokumentów o tematyce powiązanej z rewitalizacją). Ponadto zadaniem członków Zespołu jest przekazywanie mieszkańcom informacji na temat procesu rewitalizacji. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Prezydenta Miasta, Rady Miasta, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz mieszkańców:

1. Anna Brzezińska
2. Erazm Domański
3. Rafał Florczyk – Przewodniczący
4. Elżbieta Głos
5. Jacek Józwiak – Zastępca Przewodniczącego
6. Robert Nowiński
7. Tamara Stasiak
8. Tadeusz Szulc
9. Danuta Ulkie
10. Patrycja Wolińska

Na realizację inwestycji planowane jest pozyskanie dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Monitoring programu prowadzony będzie co dwa lata, za pomocą wskaźników ogólnych (odpowiadających danym użytym w diagnozie) oraz wskaźników przyporządkowanych poszczególnym projektom. Planowane jest również przeprowadzenie dwóch ewaluacji (oceny jakościowej) *Programu* – w trakcie okresu wdrażania i po nim.

Po więcej informacji zapraszamy do kontaktu z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz Referatem Strategii i Funduszy Zewnętrznych UM Legionowo tel. 22 766 40 74,
e-mail: fundusze.zewnetrzne@um.legionowo.pl,
Urząd Miasta Legionowo ul. marsz. J. Piłsudskiego 41 pok. 3.24 (II piętro)
www.legionowo.pl zakładka „Rewitalizacja”